

УДК 351:304.4-055.2](075)

РЕСУРСИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Перевізник Вячеслав Миколайович
здобувач навчально-науково-виробничого центру НУЦЗ

Держава, виконуючи свої функції як соціально-політичного інституту, повинна реалізовувати загальний інтерес і підтримувати рівновагу в громадській системі, не допускаючи деструктивних конфліктних взаємодій окремих соціальних груп. З цієї точки зору, протиріччя інтересів гендерних груп слід розглядати не в якості загрози громадської стабільності, а як

джерело розвитку, що веде до появи нових сучасних форм гендерних стосунків [4]. Усе це дозволяє поставити питання про гендерний ресурс державної політики і управління, походження і потенціал якого пов'язаний з необхідністю забезпечення біологічного і соціального відтворення населення [5].

Ресурси державної влади і управління - це ті потенційні можливості, засоби, які держава може використати для виконання своїх функцій, для здійснення повноважень державних органів. Вони можуть бути як силовими, так і заснованими на авторитеті, економічних і / або інформаційних можливостях.

Для реалізації своїх функцій, пов'язаних з досягненням спільних цілей процвітання і благополуччя населення, держава може задіяти ресурси громадянського суспільства [6]. В цьому випадку до владних ресурсів «панування - підпорядкування» і легітимного насильства додаються ресурси, що формуються стосунками партнерства, співпраці, кооперації, виникає (повинен виникати) синергетичний ефект від взаємодії держави і громадян, державних органів і громадських, комерційних організацій. У подібній ситуації співпраці вертикальні (ієрархічні) зв'язки між державою і громадянами /громадянським суспільством часів традиційного /індустріального суспільства переростають в горизонтальні неієрархічні зв'язки суспільства постіндустріального, мережевого [3]. Держава при цьому не втрачає свою функцію цілеполагання, але міняється його характер, держава перестає бути єдиним цілеполягаючим суб'єктом, в суспільстві розвиваються процеси самоврядування і самоорганізації. У цьому і полягає процес демократизації політичної системи постіндустріального суспільства.

Порівняння ресурсів державної влади з ресурсами інших владних акторів, наприклад, промислових або фінансових корпорацій, дозволяє виділити декілька властивих їм характерних особливостей:

1. легітимність (легальність), тобто використання ресурсів визначене нормативною правовою базою, воно носить законний, легальний характер;
2. цільовий характер, тобто вони використовуються для виконання повноважень державних органів, здійснення функцій державного управління;
3. політичний характер, тобто їх використання пов'язане з реалізацією владних повноважень суб'єкта управління відносно об'єкту управління, при цьому воно сприяє конструктивному вирішенню протиріч соціальних груп, сприяє громадському розвитку;
4. потенційність, тобто, з одного боку, це можливість використання у разі потреби, з іншої - неповнота і/або відсутність широкого використання. В цьому відношенні ресурси державного управління стають його резервом.

Ключовим моментом для державного управління виступає легальність володіння ресурсами. В. Ледяев відмічає, що «в певних ситуаціях люди, що виконують державні функції, можуть прибгати до реалізації своїх політичних цілей за допомогою ресурсів влада, якою вони не були наділені (наприклад, хабар, незаконне використання державних коштів або перевищення службових повноважень). В цьому випадку влада не є

державною по своєму джерелу (основі); вона може вважатися державною тільки по суб'єктові». Додамо, що, як правило, такі дії офіційних осіб кваліфікуються як посадові (кримінальні) злочини, тому що чиновник (політик) є володарем цих ресурсів в силу свого своє посадового положення, але використовує їх не в громадських, а в особистих (корисливих) цілях. В той же час ресурси влади - це реальні і потенційні засоби, які можуть бути використані для її зміцнення [2].

У загальному вигляді завдання управління (у тому числі державного) - досягнення поставлених цілей, бажано, з мінімальними витратами. Управління далеко не завжди містить в собі конфлікт (протистояння) суб'єкта і об'єкту управління, хоча це і не означає збігу їх інтересів. Більше того, конфлікти, особливо деструктивні, помітно знижують якість і результативність управління. В силу цього ефективнішим виявляється управління, що реалізовує не авторитарні методи насильства і примусу, а демократичні, пов'язані з переконанням, позитивними санкціями, ідентифікацією об'єкту з суб'єктом управління, визнанням легітимності рішень, що приймаються, делегуванням повноважень, забезпеченням реального зворотного зв'язку в контурі управління, коли вищестоящі знають про проблеми нижчестоячих і так далі [1]

Гендерний ресурс державної політики і управління - це ресурс «соціалізації» держави і економіки шляхом імплементації в них людського виміру. Скажемо відразу, використання гендерного ресурсу - це не єдиний шлях «соціалізації» державної соціально-економічної політики. У такому ж ключі можна розглядати оптимізацію державою етнічних або міжконфесійних стосунків. В той же час демографічні процеси постіндустріального суспільства помітно актуалізують використання потенціалу розвитку, пов'язаного саме з гендерними стосунками. З соціальних ризиків модернізації, про які йшла мова вище, перший - «поєднання сім'ї і роботи, особливо відхід за дітьми і престарілими» - безпосередньо пов'язаний з динамікою гендерних стосунків.

Список літератури

1. Вілкова О. Сучасні моделі гендерної політики: сутність та особливості впровадження / Олена Вілкова // Політ. менеджмент. – 2008. – № 6. – С. 160–166.
2. Гендерні аспекти державної служби : монографія / [М. І. Пірен, Н. В. Грицяк, Т. Е. Василевська, О. М. Іваницька] ; за заг. ред. Богдана Кравченка. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – 336 с.
3. Гендерні підходи у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 1 черв. 2012 р. – Луцьк, 2012. – 204 с.
4. Ортіна Г. В. Гендерні аспекти лідерства в практиці управління // Економіка та держава. – 2012. – №. 7. – С. 31-32.
5. Ортіна Г. В. Жінка як основа миролюбивої політики // Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни: проблеми мира та не насильства в змінах глобального порядку: матеріали ІХ Міжнар. наукової

конференції, 2019. – 49–51.

6. Олексенко Р. І. Глобальні проблеми філософії від Античності до сьогодення в дискурсі ринкових трансформацій // Придніпровські соціально-гуманітарні читання: у 6-ти частинах. Ч. 2: матеріали Дніпропетровської сесії II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – 2013. – С. 148-150.